

NEMZETŐR

HAZÁDNAK RENDÜLETLENÜL LÉGY HÍVE ÓH MAGYAR

XVIII. évfolyam 275. szám

ALAPÍTOTTÁK 1956-BAN MAGYAR SZABADSÁGHARCOS ÍRÓK

1973. február hó

Gloria Victis

E címmel kétfasoros cikk jelent meg a „Popolo di Sicilia” 1972. dec. 14-i számában Gaetano Falzone neves professzortól, a palermói Istituto per la Storia del Risorgimento igazgatójától, aki készülő antológiának olasz vonatkozású részéhez több értékes adatot küldött. Figyelemreméltó ez első külföldi visszhang és reményre jogosít fel bennünket, hogy a kész kötet más nemzetek sajtójában is hasonló fogadtatásra talál. A 48-as szabadság-eszmék önként kínálkozó párhuzama így ad időszzerűséget 56-os szabadságharcunknak és így leplezi le a hazai rendszer történelmhamisítását. Falzone professzor írását az alábbiakban kivonatolva közöljük:

Az a komolysággal és bátorsággal, mely a magyarokat mindig jellemezte, az idegenben élő menekültek fontos dokumentációt készítenek elő, melyben szó lesz arról is, mit tettek a Risorgimento korában az olasz szabadságsért. A könyv szerkesztőségének székhelye München. Szeretném, ha eljutna hozzájuk rokonszenvem. E rokonszenvem rajtuk keresztül afelé a nép felé irányul, melynek fia Garibaldi annakkidején véráldozatukkal segítséget nyújtottak s így a kivívott olasz szabadságnak részeseivé váltak. Népeink annakkidején közösen küzdöttek a Habsburg elnyomatás ellen.

Gloria Victis a könyv címe és azt hiszem nem lehetett volna jobb címet adni a mai politikai körülmények között. Ugyanis, ha látszólag sikerek is korszakunk Magyarországon gazdasági politikáját, a hatalmon lévő kormány szöveget nyomásra továbbra is elnémit minden ellenzéki hangot. A szöveg hatalom megismétele Csehszlovákiában, mindaddig amit Budapestet követett el 1956-ban. Ma Csehszlovákia is néma a politikai terror súlya alatt.

Minél keményebb az elnyomás, annál jobban lángra gyújtja az elnyomott gyűlöletet s annál jobban szenved és lázad a szabad népek igazságért. Az „Ezrek” között volt, akik miután 1849-ben az oroszok legyőzték a magyar forradalmat, nem adta meg magát, inkább külföldre menekült. 1860 május 27-én Garibaldi őrá bízta az előző zászlóalj vezetését, ismerte katonai bravurjait és hajlíthatatlanságát. Palermo való betörésénél Tüköry tábornok megsebesült. Egy zászlókörhözba szállították. Szenvedéseit csendben tűrte néhány derék palermói. Végül lábát amputálni kellett, de ez sem segítette. Hazájától távol halt meg. Palermo őrizi a hős földi maradványait. Több városban emlékmű hirdeti rövid élete hősi pályafutását.

Magyarország szabadság jogait nem gyakorolhatja. De ahogy 1956 októberében néhány óra alatt porzójává tört a rezsim, biztosak lehetünk afelől, hogy ha alkalom nyílik a magyaroknak szabadságuk kivívására, megismétlődnek az események. Mindez azért lehetséges, mert e népben ma is élnek azok a hagyományok, melyeket tegnap Tüköry személyesített meg, ma pedig az 56-os forradalom tülei. Ők bizonyítják, hogy a legyőzöttek erősebbek a győzőknél. Mert mindenütt túl Magyarország szabad lesz és megáll az őt elnyomó zsarnokság sárkányfele. Nem lehet a történelmet visszafordítani még akkor sem, ha a kommunizmus diktatúrája keményebb, mint volt a Habsburgoké.

STANKOVICH VICTOR (Párizs):

SEGÍTS MAGADON...

— DÉLVIETNAM ERŐPRÓBÁJA —

Isten, vagy ha úgy akarjuk: a sors azokat segíti, akik önmaguk ügyéért az elérendő cél súlyával arányos erőfeszítésekre képesek és hajlandók is; Vietnam esetében Saigon fennmaradása ideiglenesen független félországként a kommunista államforma kizárása céljából. Mert akárhogyan végződjenek is a Párizsban újlag folytatandó „komoly” tárgyalások Le Duc Tho és Henry Kissinger között, azok a legkedvezőbb esetben sem hozhatják meg Thieu délvietnami államelnök kívánalmait teljes egészében; nevezetesen azt, hogy a Délvietnam területén jelenleg tartózkodó összes csehszlovákiai csapatot vonják vissza a 17. szélességi foktól északra, Hanoi felségterületére, valamint hogy az utóbbi nemzetközi jogilag érvényes alakítások között ismerje el a saigoni kormány ha-

katonailag távolról sem döntő vereség úrilgyul szolgál Mendés-France kormányának kapitulációjára a genfi értekezleten. Franciaország kivonult az ideiglenesen kettéosztott Vietnamból, amelynek északi maradt uralmon, míg déli felében, Saigon fővárossal antikomunista rendszer vette át az uralmat. Az ország egyesítését 1966-ban általános, az egész államterületre kiterjedő választások útján kellett volna végbevenni, egyben eldöntvén az egyesített Vietnam végleges állam- és kormányformáját is. Erre azonban már nem kerülhetett sor. Egyrészt azért nem, mer Hanoi szabadságszereit nyilván a választás eredményeképp előre való befolyásolásra egyre nagyobb mértékben fejtették ki Délvietnam területén, elviselhetetlen terrorvétekenységet.

nemcsak nem demokratizálta uralmát, hanem egyre inkább egy keleti nábob önkényuralmához kezdett hasonlítani, jóindulatú semlegességével fedezte azt a katonai puccsot, amely 1963 novemberében előbb Ngo Dinh Diem elnök megbuktatásához, majd az ő és fivére lemezáróltatásához vezetett.

Nixon elnök 1969 novemberében történt első megválasztása után kinyilvánította ebbe-lyi akaratát, hogy a politikailag szerencsétlenül fogant és katonailag se igen szerencsésen vezetett 8 éves vietnami háborúból kivonja az Egyesült Államokat. Nixon tisztában volt vállalkozása kockázatos természetével. Tudta, hogy a vietnamizálásban Thieu elnök a 17 millió Délvietnam lakosságának csak egy részére számíthat. Ideológiailag az eredetileg északra, a kommunisták elől odamennékült, kezdetben, másfél, ma talán már kétfélmilliónyi katolikusra; Saigon, Cholon, Hué s a többi nagyobb város polgárságának javarésze a békére vágyó buddhista többség töredékére akik tudatosan nem akarnak kommunista uralomra kerülni.

Marad a 7-8 milliónyi földműves lakosság. Az csak egyet akar: annak az állapotnak végét, amelyben ha nappal engedelmeskednek a saigoni kormányhatóság felé, éjjel lemezzárólag vezetett a vietnami kommunista forradalmi irányba. Ha pedig az utóbbiak sikerül rábírnák, hogy álljanak át Hanoi oldalára, a hadiszerencse legközelebbi fordulatánál, ha Saigon csapatai kerekednek felül, az utóbbi részről számíthat meglehetősen kivételesre. Ezt a tragikus helyzetet megérteni legközelebb nehéz nekünk magyaroknak, akiknek hazája számtalanszor vált a történelem folyamán idegen hatalmak csataterévé és alkalmanként nemzeti állagát pusztította az örökös Bécs és Konstantinápoly között. Nem az idegen érdekekért való végnéki vérespolgári fátorgatásáért vette-e rá a magyart végülis arra, hogy elkecserecsere, „ket pogány”-ról énekeljen (noha Bécsben Krisztust, Isztambulban Allah-t imádták), kik között egy házért önlék ki vére?

Ilyen körülményekkel a háttérben kell szemlélünk az Amerika és Északvietnam közti még mindig folyó tárgyalásokat. Az október végi rejtélyes megtorpanás, majd a decemberi tragikus megszűnés s az azt követő súlyos amerikai légitámadások valószínűleg csak esztendőők múltán fogjuk megtudni. Egyetlen dolog bizonyos csak: Hanoi és Washington közt mást jelent a megegyezésre való „komoly igyekezet”, aszerint hogy a tárgyalásokat Kissinger vezeti-e vagy Nixon hajrja-e végso fokon jóvá.

Ha tisztán csak a két tárgyaló fél nyilatkozatait tekintjük: cátkütszések és kívánalmak áthidalhatatlan ellentétek. Hanoi olyan állapotokat kíván a fegyverszünettel létrehozni, amelyek következményeképpen az Egyesült Államok titokban kénytelenek lennének beleegyezni abba, hogy saigoni szövetségük — az antikomunista délvietnami államszervezet — rövid idő múltán eltűnjék a föld színéről. Az Egyesült Államok viszont nem hagyhatják ott azt a háborút, (amelyet 1954 óta előbb tanácsadói minőségben, majd közvetlen részvétellel viselnek) anélkül, hogy ne garantálják Délvietnam fennmaradását... legalábbis jó ideig.

A dilemmából Északvietnam tavaly decem-berben úgy remélt kikerekedni, hogy követke-zetes magatartással ragaszkodott a Kissinger-féle fegyverszüneti tervezet változatlan elfogadásához Nixon elnök részéről. Azt pedig eredeti alakjában az elnök sem a maga, sem szövetségese, Thieu szempontjából nem hagyhatta jóvá. Ha a 17. szélességi kör katonai demarkációs vonala megszűnik, az északvietnami haderők Délvietnam területén marad-

(Folytatás a 9. oldalon)

MÉCS LÁSZLÓ:

Befagyott a Hernád

A büntető Kéz mázsás súlya rajtunk: szelet vetettünk és vihart arattunk.

Az csapta ránk a csúfságos telet, faj, kéreg nőt a szent Hernád felett.

A Hernád a kurneföld zúgó lelke...
A két hegyek álmodtak... melybe rejti az álmaik volt: halk csöppek csurranása és gyűlt a hegyek gyöngyös álma, ásva nagy medret és rohanva, fényben égre futott a délibábos messzeségbe...

A Hernád a mi lelkünk gyűjtő medre, testvérepekkből egyre növekedve

sodródik a Tiszába, a Dunába s csak azon át az embercsofába...

Es nagy vihar jött és fagyos szelek és kéreg nőt a szent vizek felett...

Es rágóznak idegen bakák, sebesre vágják tükrös ablakát

és azt hiszik, hogy amiát látt, a Hernád-ágyban megfagyott a lélek...

Pedig a mélyben, lent a jég alatt, feszül, duzzad és dél felé szalad

merész, kamaszos kölyök-víz árja s a Tisza-Duna anyás öle várja...

tásterületének szuverén különállóságát — határidő nélkül.

A való helyzetet megérteni és értelmesen megítélni ugyanis csak akkor lehet, ha elvonatkozva a jelszavaktól újból tudatunkba idézzük az indokainak háború eredetét és történetét. A félrevezető leegyszerűsítések elkerülése céljából vissza kell emlékeznünk arra, hogy amikor a japáni megszállók vereségük következtében a 2. világháború végén kénytelenek voltak elhagyni az akkori Indokínát (magában foglalván a jelenlegi Vietnám, Laosz és Kambodzsa területét), a lakosság egy része Ho Csi-Minh kommunista vezetésével ugyan, de tagadhatalman nagy arányban hazafias indíttokból is függetlenségi mozgalmat indított. Megszabadulva Japán uralmától, nem akartak visszatérni Franciaország uralma alá sem. A de Gaulle első kormányfői lemondását követő francia kabinet szűkebléségén és rövidlátásán múlt, hogy 1946-ban nem sikerült Ho Csi-Minh-ék akkor még igen mérsékelt, nemzeti kívánságának teljesítésével Indokínát társországi jogállással bennetartani a francia nemzetközösségben.

A kudarc eredménye: 8 esztendő gyarmati háború, amelynek se anyagi, se vérszereségeit Párizs nem bírta elviselni. 1954-ben a dien-bien-phu látványos de lényegében

Mert ez a törvény évszázadok óta, hogy víze fénytelt húnra, svábra, tótra, mótá népek jönnek, népek tűnnek: a Hernád délre törni meg nem szűnhet!

Mert embercsofák szent, kímért határa: a Tisza, Duna, Dráva és a Száva,

mert minden forrás (ál a szörnű törvény) mely másfelé futott innen kilőrvén:

moscár lett... lelke lédércénynek lángra... s hiába hívta népek óceánja...

Most tél van és az öklös Kéz felettünk. Vihart arassunk, ha szelet vetettünk!

De szétsimul az Islen-kéz! Malaszt fogalmazni róla! Új tavaszt

hajít az ürbe... Megtanít mosolyra és megindulnak a vizek dalolva,

gyerekeink piros hajót csinálnak: zengő habok viszik a Délibábunk...

Reményből, könnyből szövődik titokba a hajnal-szárnyú bíboros vitorla,

mely elvisz minket és piros hajónkat, ha megindulnak a vizek s dalolnak! 1922.

(A kölönök Összes versei-ből kiharadt, ma is időszerű költemény Dr. Kardos T. Béla gyűjteményéből.)

Másrészt 1956, a pozarnai zendülés, a magyar szabadságharc és a szűkei válság esztendeje, erősen felszította újra a kommunista erőszakkal szembeni ellenállás akaratát. Az Egyesült Államok, amely addig csak közvetve, a francia expedíciós haderő támogatásával (csak a 7. flotta és az atombomba bevetését tagadta meg Eisenhower) tanúsította érdekeltségét a kommunista befolyás ellenőrzésében ezen a téren, elhatározta hogy közvetlenül veszi át Franciaország szerepét.

Washington védelme alatt került uralomra Ngo Dinh Diem mint államelnök nagyszámú családijával és hatalmas, kiskirályhoz illő kíséretével. Amerika hadianyaggal és gazdasági segítséggel bőven támogatta vendőcöt s egyideig Washington komoly reményeket táplált, hogy néhány ezer katonai tanácsadóval és a „hadászati tanyák” (strategic hamlets — cölöpkerítésekkel megerősített falvak, amelyeknek felfegyverzett lakossága képes lett volna hatékonyan védekezni a vietkong kommunista szabadságszereitől) segítségével Délvietnam stabilizálható lesz, mint amolyan nyugati színezetű népképviseleti demokrácia Délkelet-Ázsiában. Hogy ez végülis miért nem sikerült — ne kutassuk most már. Any-nyi tagadhatalan, hogy Kennedy kormánya, afeletti családottságában, hogy Diem elnök